

Język polski, kl. VII, 17.04.2020 r. – Monika Kowalczyk

Temat: Świat przedstawiony w powieści „Kamienie na szaniec”.

1. (zapis do zeszytu) Czas akcji: Akcja utworu rozpoczyna się w czerwcu 1939 roku a kończy śmiercią Tadeusza Zawadzkiego („Zośki”) w dniu 20 sierpnia 1943 roku.

Ciekawostka: Warto podkreślić, że w całej narracji odnajdziemy bardzo częste przywołania dat:

- w rozdziale „W burzy i we mgle”: Wrzesień 1939 roku był jednym z najstraszniejszych polskich miesięcy; Warszawa w październiku 1939 roku była miastem grozy; Stało się to 15 października 1939 roku. Tego dnia Zośka przybiegł do innych z paroma arkuszami pierwszego tajnego, na powielaczu odbitego pisemka; W drugiej połowie 1940 i w początkach 1941 roku na pierwszy plan wybiło się w zespole Buków samokształcenie;
- w rozdziale „W służbie Małego Sabotażu”: W latach 1941 i 1942 tę działalność pedagogiczną w stosunku do okupanta spełniał właśnie Mały Sabotaż; W początkach lutego 1942 roku znalazł i wyczytał Alek w jakiejś encyklopedii, że Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego
- w rozdziale „Dywersja”: Gdy dowiedzieli się, że pierwsza akcja wyznaczona została na sylwestrową noc 1942/1943 roku, oczy zapłonęły im z uniesienia.

2. (zapis do zeszytu) Miejsce akcji:

Głównym miejscem akcji jest Warszawa.

Ciekawostka: Czytelnik poznaje topografię stolicy (np. Gimnazjum im. Strefana Batorego, Szkoła Budowy Maszyn im. Wawelberga, ulica Marszałkowska, ulica Madalińskiego, ulica Rakowiecka, Nowy Świat, gmach PKO na rogu ulicy Marszałkowskiej i Świętokrzyskiej, Mokotów, Pawiak, Ogród Saski, plac Piłsudskiego, plac Unii Lubelskiej, aleja Szucha, pomnik Lotnika, pomnik Kopernika).

W powieści są przywołane także inne miejscowości, np. Dębe Wielkie, Włodawa, Palmiry, Kraśnik, Czarnocin, Celestynów, Sieczychy.

3. (zapis do zeszytu) Narracja:

W utworze występuje dwóch narratorów:

- pierwszoosobowy (my) należy do środowiska Szarych Szeregów, bierze udział w opisywanych wydarzeniach, komentuje i ocenia.
- trzecioosobowy jest wyłącznie świadkiem opisywanych wydarzeń, nie ocenia ich; jego relacja przypomina reportaż.

4. (zapis do zeszytu) Główni bohaterowie:

Jan Bytnar (Rudy), Maciej Aleksy Dawidowski (Alek), Tadeusz Zawadzki (Zośka).